

16. září 1971

"...nezapomínejme na to, že svět o nás bude vědět jen tehdy, budeme-li mu sami svůj úděl připomínat.

Z předvolebního letáku SHČO

F A K T A

P Ř I P O M Í N K Y

U D Á L O S T I

P O L I T I C K Ý M Ě S Í Č N Í K

Vydavatelská samoobsluha vycházející v nákladu, který určují sami čtenáři podle toho, kolikrát tento měsíčník sami rozmnoží. Fakta zůstávají fakty i po letech, byť se k nim přijalo třeba sto usnesení a "poučení".

Před volbami

Oficiální politika se odehrává v podobě kampaní a tak jsme přes prázdniny téměř nepozorovaně z kampaně posjezdové v kampani předvolební. Uprostřed prázdnin vyšel Švestkův článek na téma, kde je hlavní nebezpečí a kde hlavní těžiště boje o vědomí lidu, který obsahoval některá zajímavá přiznání. Je to přepracovaný text projevu k ideologickým tajemníkům. Švestka přiznává, že nebezpečí "pravice" dosud trvá. Nepřestala jako politická síla existovat, a "její koncepce mají dosud značný vliv na vědomí lidí". Uznal také, že mnozí zůstávají v pasivní resistenci nebo pomýšlejí na aktivní odpor a část z nich je již nyní programově aktivní. Dal proto ideologické frontě úkoly: 1) zápas o získání dělnické třídy, zejména velkých závodů a 2) zápas o vědomí mládeže. Švestka byl v tomto projevu - až na laciné propagandistické figle, kdy dával do jednoho pytle "pravici" a "krominální a vůbec protispolečenské živly" - zřejmě blíže pravdě než Husák. Ten v několika posledních projevech, již zřejmě předvolebních, vzbuzuje dojem, jako by s výjimkou pár "politických exhibicionist" celé Československo podporovalo jeho politiku. Ještě nedávno se podobně vyjadřoval Novotný i o Husákově a dával ho do souvislostí se zahraničními centrály, zejména s Ďurčanským. Byrokrati jsou jako Bourboni - nepoučitelní.

Husák v nedávném projevu k mládeži (ve Strážnici) dával za příklad Zátopkův politický obrat. Zřejmě by chtěl vyvolat jakési "zátopkovské hnutí" v morální samohaně. Zátopek sám v dopisech přátelům tvrdí, že byl vystaven existenčnímu tlaku, hrozbě soudního stíhání atd. Jiní tlaku odolávají. Věra Čáslavská odmítla reprizovat Zátopkovo "doznání" v Rudém právu. Příkladný postoj mají čeští spisovatelé, přeměna přípravného výboru v nový Svaz spisovatelů se musela již po několikáté odložit. I Husák o předloženém seznamu členů řekl, že v něm nikoho nezná. Kromě toho, že v návrhu nejsou známá jména, je i průměrný věk ochotných kandidátů 60 let.

Oficiální politika se tak potácí mezi silovou hrou a podbízením. Silou se má hrát s těmi, kteří trvají na svém. Tím se mají strašit a ostatní a ~~ostatní~~ tito postrašení mají zase dostat nabídku laskavého zacházení - půjdou-li k volbám. Hlavní je dostat voliče, zejména mladé, k urnám. Výsledek voleb se již snadno upraví, jen neúčast se těžko zastírá. Předvolební společné zasedání ÚV KSČ a NF tuto politiku husákovského cukroví a biče chce předestřít voličům pokud možno v lákavém balení. Neboť jak vykládá Indra návštěvníkům - volby budou plebiscitem. Nepůjde vskutku o volbu, nebude mezi kým volit. Vedení nemá iluze ani o hodnotě hlasů pro. Chce pouze vědět, že by bylo málo těch, kdo se odváží postavit aktivně proti ať už škrtem nebo především neúčastí na volbách.

Nikdo z nás nebude odmítat třeba zvýšení starobních důchodů, byť je trochu trapné, že k němu dochází v podobě volebního guláše. Přijímejme však všechno, co se nám v předvolebních námluvách nabízí. Chodme na předvolební schůze a požadujme - zatím třeba jen ve věcech místních, komunálních, závodních či okresních. Aktivita voličů, po níž úřady volají se tak může změnit z argumentu propagandy v opak toho, co úřady sledují. Vedení potřebuje minimální účast na předvolebních schůzích a maximální ve volbách, z čehož vyplývá poučení.

Už teď se dějí zajímavé věci. K 21. srpnu byly připraveny oslavy bratrské internacionální pomoci, úvodníky, rozhovory na téma "Neprošli". V místech se sovětskou posádkou se připravovaly oslavy s vojenskou přehlídkou. "Jihočeská pravda" ohlásila odhalení pomníku v Jindř. Hradci. Pak se Husák vrátil z Krymu a jakoby 21. srpna 1968 nebyl. Když zdravá jádra v Gottwaldových závodech v Brně vyvěsila, jako loni transparent "Přišli včas", zasáhla bezpečnost, neboť podle pokynu ÚV se nemá dráždit veřejnost. Pozoruhodné přiznání. Svět socialismu přinesl úvodník a šéfredaktor má disciplinární řízení pro porušení

stranické disciplíny. Vzpomněl "bratrské internacionální pomoci". Vnitřně se toto propagandistické salto mortale zdůvodňuje výsledky krymské porady šéfů socialistických zemí. Sovětský svaz musí přejít do ofenzivy a proto je nutné odložit vše, co by tomu bránilo: první to odnesl 21. srpna. Neměla se rušit závěrečná fáze jednání o Berlíně a vytváření ovzduší pro celkovou dohodu se západem. Vzpomeňme, že vojska pětky přišla do Československa proto, aby prý dohodě se západem zabránila. Vskutku klasický "třídní" přístup sovětské byrokracie. A Husák sdruhy stejně poslušně dávali příkaz k oslavám jako k jejich odvolání. Redakce kalendářů dostaly pokyn, aby se ani příští rok 21. srpen v kalendářích nezmiňoval - jde tedy zřejmě o dlouhodobější politiku, alespoň do případné konference o evropské bezpečnosti. A protože nejhorší je ta politika, která důtky líže, můžeme se z odvolání oslav těšit i my. Jde o další důkaz, že nepoddajnost se vyplácí. Vasalové poslušně vykonávající pokyny chleboďárců se tak mohli všimnout, že přehnaná horlivost nemusí být vždy odměněna. Kampaně současných propagandistů bývají krátkodeché. Sovětská zahraniční politika, sledující své velmocenské zájmy, nechávala ostatně vícekrát na holičkách i skutečné spojence, o přísluhovačích nemluvě. Dnes, se vstupem Číny na světové jeviště se sovětská politika chtě nechtě dostává do pohybu. (Viz dále komentář k mezinárodním událostem).

I domácí konzervativci vědí, že čas je nepřitelem jejich záměrů. Dovedou si spočítat kam by vedly dlouhodobě připravené evropské dohody o redukci vojenských sil. Proto se snaží rychle, nyní u příležitosti voleb, zajistit, aby byly "dočištěny" všechny pozice od potenciálních přeběhlíků. Bude vyměněna většina poslanců všech národních výborů. Přitom výběr je dosti omezený a lze proto počítat s tím, že i tak se dostane do kandidátky, zejména v nižších stupních, dost slušných a z hlediska budoucího vývoje nadějných lidí. Čistka v obou národních radách odsune nejen část poslanců, ale ohrožuje i oba předsedy - Eršana a Klokoče. Z Federálního shromáždění má odejít většina poslanců a prakticky celé dosavadní předsednictvo, včetně předsedy parlamentu Hanese. Do čela parlamentu má přijít dosavadní tajemník ÚV Kempný. To vše oslabuje dále Husákovy pozice, stejně jako předpokládaný odchod slovenského tajemníka pro ideologii Pezlára. Navíc se otevírají další možné změny. Někdo musí přijít místo Kempného na ÚV a záměna Slováka Hanese Čechem Kempným ohrožuje Štrougala v předsednictví vlády. Tři Češi na jednoho Slováka ve vrcholných funkcích je příliš a tak se mluví o tom, že paní Lenártové by se mohlo splnit její toužebné přání po návratu do pražské vily.

Na Krymu se mluvilo o zvýšené úloze Československa v budoucích jednáních se západem. Přípravou k tomu mají být další kádrové změny, které postihnou téměř celé vedení ministerstva zahraničí. Husákova člověka Marka má vystřídat Bohuš Chnoupek, považovaný za nejspolehlivějšího sovětského agenta. Náměstky mají být Krajčír a Rohál-Ilkiv, který do dějin této země vstoupil teprve v r. 1945, kdy jako člen Ukrajinské národní rady v Prešově organizoval hnutí za připojení východního Slovenska - Prjaševčiny - Prešovksa - k SSSR. Navrátilce ze Sofie, Václav David, čeká na uvolnění křesla předsedy NF po Kempném a pro jeho nástupce Chudíka je přechod ze státního statku v Biskupicích do diplomatických salonů Sofie blýskáním na lepší časy. Novotnovci se vracejí.

Antonín Novotný sám, po návratu do lůna strany, již aktivně pracuje ve skupině UKRK pro členské otázky. Husákoví přátelé jen vzdychají: ten Gustav bude vyhovovat Rusům až do sebezničení. Je jisté jedno, co se bude dít s Husákem. Podstatnější je, že změny mají do budoucna co nejvíce ztížit reformní pohyb. Pohyb, kterého se Husák a vedení obávají, ale který bude muset přijít, má-li Československo začít řešit vážné ekonomické, sociální, politické a kulturní problémy, které se stále více kupí jak plyne čas, kdy se jen ničí. Z hlediska velkých konstelací se chýlí

etapa ničení a negace ke konci a další vývoj bude tlačit k pozitivním změnám. Všichni, i Sověti, respektují jen toho, kdo stojí za svým a umí vytrvat. Proto pasivní i aktivní formy opozice nejsou donquijotským gestem, ale mají dlouhodobě značný význam. Mohou zachovávat a pro budoucnost vytvářet nová východiska. Myslí na to právě v dnešní době.

Sověti a Mnichov

Měsíc září je každoročně dobou, kdy se připomíná mnichovský diktát a vše co s ním souvisí. Odsuzuje se - a jistě právem - krátkozrakost Británie a Francie, které v naději, že uklidní agresora, obětovaly svého spojence Československo. Mnoho se přitom píše i na stranu Beneše a jeho vlády: Proč nepožádala Sověty o pomoc i když Francie nebyla ochotna přijít? Propaganda líčí věci tak, jakoby Sovětský Svaz jen čekal na pozvání československé vlády, aby mohl přijít na pomoc. Dnes víme, že když chtějí a potřebují, umějí přijít i bez pozvání. Jak tomu však bylo v roce 1938? Všechno podstatné je možné vyčíst z dobových dokumentů. Ty se však drží pod pokličkou. Nejsou zveřejněny zejména klíčové depeše tehdejšího čs. velvyslance v Moskvě Zdenka Fierlingera, ve kterých sděluje čs. vládě obsah rozhovorů s představiteli SSSR. 28. září, poté, co došla zpráva o konání mnichovské konference, sdělil náměstek lidového komisaře zahraničních věcí V.P! Potěmkin Fierlingerovi sovětské stanovisko, které velvyslanec telegrafoval do Prahy doslova takto: "je pochopitelné, že sovětská vláda váhala a váhá jít do konfliktu bez západních mocností, což jsme také na ní nikdy nežádali. Je tu vážná obava, že by z československé otázky vznikla při jednostranné jejich intervenci problém jako ve Španělsku se všemi strašnými z toho důsledky pro ČSR. Sovětský svaz je ale ochoten okamžitě nás podporovat v Ženevě podle článků 16 a 17 ..." Předtím však již Potěmkin poznamenal, že: "Odvolání Československa ke Společnosti národů má spíše cenu teoretickou než mravní." V další depeši, kde celkově hodnotil postoj sovětské vlády v československé otázce, shrnul Fierlinger tento postoj slovy: "SSSR nemohl jít sám na pomoc, musel brát ohled na vlastní státní zájmy." (Podrobněji viz František Lukeš: Podivný mír, str.22-3,322). Týž autor v článku: Poznámky k čs.-sovětským stykům v září 1938, Čs.čas. historický, č.5 str.703-29, přímo shrnuje: Dosud známé dokumenty neopравňují vyslovit závěr, že SSSR byl připraven pomoci Československu za všech okolností, bez jakékoli podmínky. (ČCH, str.720).

O volbách a volebních zákonech

Lidé se dnes cítí nešťastní, protoež pohradají druhými i sebou za to, že jsou schopni žít pod diktaturami.

A. Moravia

Příslušné federální a republikové orgány se usnesly začátkem července na volebních zákonech, když už dříve bylo oznámeno na konec listopadu datum voleb. Co to všechno znamená?

Příslušné orgány tak učinily teprve poté, cobez nejmenších skrupulí osvědčily, že mohou existovat, obnovit se, měnit své složení a dokonce i svým způsobem fungovat bez jakýchkoli voleb --byť i formálních, "manifestačních" či dokonce zfalšovaných. Vypisují-li dnes volby, po té, kdy sitřikrát celkem o tři roky prodloužily mandáta, očistily se od "pravičáků" (30-50%), najmenovaly na jejich místa nikoho nezastupující, zato však spolehlivě hlasující loutky a samy ze sebe, bez rušivých vlivů voličů, vyplodily i zastupitelské orgány zcela nově (viz osud ČNR) vypisují-li tedy nes, po tom všem volby, bylo by možné bež dalšího nad nimi mávnout rukou a ignorovat je. Je přece protismyslné, urážlivé a nakonec při vši té horlivosti travně směšné, když režim, který svou existenci založil na přítomnosti cozí ozbrojené moci a skrze ni na vyloučení veřejnosti z řízení a správy obecných záležitostí - kdy

prodlouží volby na dny a ještě bude zřejmě v soboru dopoledne liknavé občany obětasnovat návštěvami agitačních dvojic, jen aby všichni přišli naplnit svá ústavou zaručená práva... Nuže, tentokrát nás režim potřebuje. Jako několik milionů oleandrů do slavnostní, spíše žulové než mramorové síně, konsolidace. Protože však v některých právních okolnostech, souvisejících s volbami panují dosti zkreslené představy, rozhodli jsme se nemávnout rukou bez dalšího a předkládáme k úvaze několik základních informací.

Volební zákony z července 1971 jsou obdobou zákonů z r. 1964, tedy z období, od kterého se současný režim snaží - slovy - distancovat. Formálně alespoň složitější zásady volebních zákonů z roku 1967, s nimiž se počítalo původně pro volby v roce 68, byly zcela pominuty. Tyto zásady z konce Novotného vlády se sice rozpačitě a nedůsledně, ale přece jen pokoušely posílit alespoň prvky negativního výběru kandidátů voliči. Na kandidátce byli kandidáti seřazeni podle pořadí, určeného volebními komisemi. Samo o sobě to znamenalo smíření se s větším počtem kandidátů jako s normalitou. Pořadí jistě zvýhodňovalo prvního na kandidátce, protože jemu šly všechny hlasy těch, kteří vhodili lístek do urny bez škratání. Ale samo o sobě mohlo pořadí jako vodičko sloužit, byť i třeba jen negativně, třeba jako návod koho nevolit.

Nynější volební zákony tím spíše nesnesou srovnání s obdobnými zákony v Jugoslávii, ale ani v Maďarsku. Rozdíly jsou zejména ve způsobu nominování kandidátů. Podle letošního maďarského volebního zákona kandidáty už nenavrhovala NLF (obdoba NF), ale shromáždění voličů. Nominován mohl být každý občan, schvalující program NLF, pro kterého se vyslovila alespoň -L3 shromáždění. V parlamentních volbách ve 49 z 352 volebních obvodů byli postaveni dva a v jednom obvodě dokonce tři kandidáti. Mnohem více dvou a více kandidatur bylo ve volbách do místních orgánů. Ve třech parlamentních a 81 místních volebních obvodech nedostal nikdo požadovanou většinu hlasů a musely být provedeny doplňovací volby. V Budapešti byl nakonec zvolen zcela neoficiálně nominovaný poslanec za "stranu nebydlících", mladých voličů bez bytu. Naše volební zákony jsou proti tomuto jednoduchí "jak facka" a vůbec se nezabývají procedurálními aspekty konfliktních situací, tedy tím, co je funkcí volebních zákonů. Voliči hlasují, ale nevolí. Nevybírají, ale mohou pouze potvrdit výběr, který provedly předem orgány NF (t.j. orgány KSČ ve volebním balení) a registrovaly obvodní volební komise. Volby bez KSČ výběru se stávají v nejlepším případě hlasováním plebiscitního typu, jež umožňuje sice voliči říci ano nebo ne, neumožňuje však říci "co či kdo tedy ano, když tohle či tihle ne". Jednoduchost volebních procedur bývá do očí tak, že přímo vyzývavě předpokládá nutnost dostatečných - povolebních -- korektur za uzamčenými dveřmi sekretariátů. Současný zákon teoreticky umožňuje více kandidátů. Ale paragrafy, nazvané "Úprava hlasovacích lístků" neřeší situaci, kdy liknavý či "manifestační" volič vhodí do urny "neupravený hlasovací lístek". Kdyby na lístku bylo více kandidátů, zákon nestanoví, koho takový volič vlastně volil. O pořadí tentokrát není ani zmínka. Jediný logický závěr je ten, že s více kandidáty se nepočítá. Vše je tedy připraveno, aby se opět jednou dokumentovala "žulová jednota" společnosti, její "ještě pevnější semknutost kolem..." atd. Nabízí se proto úvaha, jít či nejít k volbám "upravovat" či "neupravovat" hlasovací lístek je zcela lhostejné a proč tedy riskovat, když na věci samé to nic nezmění.

Co je však "věc sama"? Procento hlasů "pro" se sebezapřením a půlkrok odstupující od kýžené kulaté stovky? Když předtím míru úkroku určila odpovědná místa, která usoudila, co je únosné přiznat a co zfalšovat... O taková procenta vskutku nejde.

Výraznější neúčast lze celkově sice také "vylepšit", ale nelze ji utajit v místě. Lidé si řeknou co dělali v pátek a v sobotu. Přijme-li strážce žulové jednoty zfalšovat hlas, neúčast nebo obojí v

dostí značné míře, zamotáme tisíce řadových funkcionářů do nečisté hry, na niž jsou dosud zvyklí jen ostrílení aparátníků. I pro ně to bude tvrdá škola a tím spíše ty podvočky roznesou po okolí. Konečně -- každému z nás jde o to, zda či alespon jak ~~žij~~ jsme schopni (ochotni?) žít pod diktaturami. Jak v důsledku toho vycházíme sami se sebou a s druhými. Příležitostí tohle prokázat hromadně není a nebude mnoho. S jakými riziky lze tedy vyjádřit nesouhlas s volbami a tak i politickými poměry? Rizika neskrýváme a každý je musí zvážit sám, podle osobních poměrů. Tuto informaci o volbách proto záměrně nekoncepujeme jako lehkomyšlnou výzvu k totálnímu bojkotu. Je však zřejmé, že riziko bude klesat úměrně tomu, jak masový by takový bojkot byl. Každý z nás ví, má-li či nemá-li co (jak se říká) ztratit, bude-li policajtskou špehýrkou volebních regulí "přistižen": Ptal se po plentě! Šel za plentu! Byl za ní 15 vteřin! Odmítl jít s agitační dvojicí, když mu přišla v sobotu dopoledne připomenout, že je jeho morální povinností využít jeho právo! Nepřišel k volbám a nebyl k zastižení!

Po zvážení těchto věcí si připomeňme:

1) Účast ve volbách není právní povinností, ajk se mnozí domnívají. Je to podle ústavy právo ~~ka~~ občana. Za neúčast nemůže být nikdo právně postihován, nemůže dostat ani pokutu. Všechny řeči o morální, politické, vlastenecké atd. povinnosti mají jen vytvořit mlhu nejasností, ve které nejistý občan raději dotápe k urně, než aby "po něm pak šli". Horliví služebníci režimu se ovšem mohou snažit později nevoliče postihnout nepřímo, pod jinou záminkou, v zaměstnání, jeho děti ve škole atd. Sotva se však odváží přiznat, že dělají kádrovou politiku podle záznamů ve volebních seznamech.

2) Agitační dvojice nejsou žádným orgánem - nemají žádnou pravomoc. Bude-li ~~ka~~ jich použito, aby chodily do bytů a přiváděly nevoliče k urnám, je možné se s nimi pobavit. Nemusí však být ani vpuštěny dál, jako každá nevíтанá návštěva.

3) Volby se konají tajným hlasováním. Konají, jak říká zákon, nikoli konat mohou. Plenta ("prostor pro úpravu hlasovacích lístků par. 34) tedy musí být mezi voličskými seznamy, kde je volič zapsán a mezi urnou a podle práva je každý musí projít, ať chce nebo nechce. Zákon vůbec nemluví o možnosti tzv. manifestačního hlasování. Kde bude plenta stát stydlivě v koutě, žádejte nápravu ve smyslu zákona. Všichni jděte za plentu - i ti, kteří z těch i oněch důvodů nechcete riskovat. vůbec nic. Umožněte těm, kdo chtějí škrtnat, aby tak nečinili jako černé ovce, jako někdo, kdo musí nápadně vystoupit z řady.

4) Hlasovat proti znamená přeškrtnout jméno a příjmení kandidáta. jiné "nesprávné" škrty budou považovány za projev kladné vůle neinformovaného voliče hlasovat pro - však to známe. Proto je lepší vhodit do urny vzkaz pro komisi nebo vlastní kandidáty. Čs. komunisté šli v r. 1934 do voleb s heslem: Ne Masaryk, ale Lenin! ... Je to neplatné, ale srozumitelné. Co bylo tenkrát výrzem sektářské neodpovědnosti legálně působící politické strany, může být nes rozumným počinem občana v nerozumné době.

I tak režim prohlásí, že volby dopadly dobře a že konsolidace skončila. Zároveň však mohou dopadnout dobře i pro voliče, kteří sami sobě dokážou, že nejsou dobrovolně ochotni žít pod diktaturou a dokonce ji přizdobovat svým občanským souhlasem.

Tedy: nesouhlasím-li s tímto režimem, nejdu volit. Musím-li, škrtnu za plentou celé jméno kandidáta.

Ze ZAHRANIČÍ

Chruščov zemřel v poledních hodinách v sobotu 11. září a byl pochován na hřbitově Novoděvičího kláštera v Moskvě za přítomnosti rodiny, několika stovek známých - z nichž jen dvě stovky vpustila policie na hřbitov - hned dva dny poté. /Mimo jiné byl na jeho pohřbu i Jevtušenko/. Až zemřel muž, který byl 11 let prvním tajemníkem KSSS a 7 let předsedou sovětské vlády, nebyl pohřben u Kremelské zdi, jeho tělo nebylo vystaveno v sloupové síni Domu sovětů a sovětské orgány se tvářily, jakoby žádný takový muž v sovětských dějinách skoro neexistoval. Nebylo jim zřejmě příjemné, když si Chruščovova skonu všimli jinde natolik, že soustrastné telegramy zaslali Tito, Ceaucescu, Indira Gándhiová, ale i egyptský prezident Sadat a jiní. Československé orgány se ovšem připojily k mlčení, třebaže v době, kdy byl Chruščov ve funkci, se lidé jako Švestka, Fojtík a j. předháněli v servilnosti. Jak asi cítí Leonid Brežněv? Bude i on po svém odchodu vystaven údělu, který v sovětské praxi stihá po smrti nebo po pádu všechny sovětské vůdce? Za 50 let existence tohoto režimu jediný Lenin je připomínán ve všech dobách a všemi zástupci. Všichni premiéři - Rykov, Molotov, Stalin, Malenkov, Bulganin, Chruščov - jsou představováni a vykládáni různě, jen nikomu z nich není v dějinách ponecháno místo, jaké by mu náleželo. Chruščov je postava svérázná a vešel nejen do dějin své země, ale do dějin světa. Když se po Stalinově smrti ujímal funkce tajemníka ÚV KSSS nikdo ho příliš neznal a vzhledem k tomu, jak velebil Stalina na XIX. sjezdu, nikdo nečekal, že právě jeho éra bude érou destalinizace. Na počátku stála ve stínu dvojice Malenkov - Berija. Pádem Beriji si připravil půdu pro odstranění Malenkova, později s dokonalostí, odpozorovanou od Stalina, odstavoval příchodí spojence - Molotova stejně jako Bulganina, Šepilova stejně jako Žukova. Po svržení Malenkova označoval za pravíčáctví jeho kurs, aby ho krátce na to začal sám realizovat. Berija byl obviněn jako agent západu, který chce ustupovat v německé a berlínské otázce a usmířit se s Jugoslávií. Netrvalo dlouho a Chruščov sám na bělehradském letišti přednášel své omluvy jugoslávskému lidu a Titovi osobně a cestoval s Bulganinem do Ženevy. Chruščov nemohl být jiný než systém, ve kterém se stal politikem. A přesto - jeho trvalou zásluhou zůstane, že největší průlom do ideologie systému byrokratické diktatury jsou spojeny s jeho jménem. Nejen cesta do jugoslávské "Canossy", která vrhla ostré světlo na sovětskou politiku znásilňování menších socialistických států, ale zejména jeho proslulý tajný referát na XX. sjezdu KSSS vyvolal něco, co už nejde zcela změnit a už se nemůže nikdy odestát. Odhalení Stalinových zločinů vyvolala šok. Od té doby se "žulová jednota" nemohla obnovit. Ani tajný referát, pojatý jako socialistický horror, svalující vše na Stalina, nebyl však dost hlubokou analýzou. Odhaloval osobní vlastnosti Stalina tam, kde měl zjišťovat, proč se mohly prosadit, jaké bylo Stalinovo místo v historickém prostředí sovětského systému. Proto vejde Chruščov do dějin hlavně jako bořitel legendy a ne jako tvůrce systému nového. Byl příliš eklektický a poplatný svému prostředí a proto kolísal mezi snahou starý systém překonat a úsilím zachovat neporušenou vládu byrokracie. Může ho charakterizovat dobová anekdota o Stalinovi: "Až zemřu, svedte to na mne, až vám bude nejhůř, dělejte to jako já." A tak vyhlásil princip rovnoprávnosti socialistických zemí /Deklarace sov. vlády z 30.10.56/ a současně ho narušoval pokusem o intervenci v Polsku a dvojí intervencí v Maďarsku. Odsoudil stalinskou nezákonnost a propustil statisíce lidí z vězení a pak nechal popravit Imre Nagye a další maďarské politiky a vojáky. Odsoudil stalinský nátlak na Jugoslávii a v letech 58-59 téměř přivodil novou roztržku, jejíž nebezpečí skončilo teprve v roce 62. Kritizoval Stalina za nátlak na Čínu a sám dospěl až k roztržce s Maem a Čínou. Odmítal Stalinovy zásahy do soc. zemí a dovršil roztržku s Albánií, když se pokusil sesadit její vedení. Jeho pokus o změnu vedení v Bukurešti vedl k osamostatnění rumunské politiky.

Tyto polovičatosti a recidivy sarých metod nejsou jen výrazem jeho osobního politického profilu, ale odrážejí rozpornost situace SSSR a KSSS v době, kdy stál v jejich čele. Nenalezl řešení a padl po palácovém převratu.

Nástupci se od něho liší větší bezbarvostí, nudou projevu a neškopností řešit problémy, které po něm převzali. Chruščov se alespoň občas snažil porušit ustálené normy a řešení hledat. Otevíral alespoň část ečně okna do světa. Nakonec na to doplatil. Jeho zástupci se pyšní tím, že chtějí vše zachovat při starém.

JEDNÁNÍ ČSSR / NSR

buďe pokračovat koncem měsíce v Praze. Podle informací z aparátu ÚV KSC Československo trvá z prestižních důvodů na zneuznání mnichovské dohody od samého začátku. Tento výrok jsou ochotni v Bonnu provést, nebude-li mít ovšem právní důsledky. Bez dalšího by totiž z toho vyplývalo, že sudetští Němci nepřestávají být československými občany. Mnozí z nich by tedy mohli být souzeni za velezradu. Čs. diplomacii zřejmě nevadí, že nepříjemné důsledky by postihly i Československo. Tto by se dostalo do situace, kdy neoprávněně v ysídlilo vlastní obyvatelstvo a zabavilo mu majetek. Ikdyž většina Sudetáků táhla s nacisty, bylo i mezi nimi mnoho apolitických lidí, kteří - jako všude na světě - nic neudělali. V roce 1968 se našlo řešení: Mnichov se zneuzná od samého počátku a současně se prohlásí, že nová právní skutečnost se netýká jednotlivců /i když jsou jich miliony/. Tehdy se to označovalo za paktování s revanšisty. Dnes se musí používat stejná metoda - jiná totiž není. Českoslovenští vyjednavací požadují také od bonnské vlády obrovské sumy za to, že Hitler používal neoprávněně naše železnice, pošty atd. Už dnes ovšem vědí, že od toho budou muset ustoupit. Také diplomatické styky nakonec budou právě tak, jak roste obchod se spolkovou republikou. Opět se potvrzuje staré pravidlo, že restaurace je donucena učinit to, co revoluce připravila.

TŘE T Í ROZMĚR

Začínáme žít v jiném světě. Rýsoval se na obzoru už dlouho, ale bylo třeba, aby to někdo vyslovil. Spojené státy už vědí, že Čína je velmocí a Peking pochopil, že USA nejsou papírový tygr. Ale i když Nixon jel do Pekingu a Maoův velvyslanec nevstoupil letos do paláce OSN, což je vzhledem k množství nepřátel vyrovnání na obou stranách i jiné možné, dňn z láhve je venku. Od ping-pongu přes Kiesingerovu nemoc v Honkongu a po pozvání Nixona a jeho přijetí atd. se vyřkla právě ona neodvolatelná slova. Neodvolatelnost potvrdili pak i ti, kteří se zoufale a hlasitě snažili přízrak pluralitního světa zažehnat.

Žijeme poslední dny poválečného období, v němž křehký mír studené války i studené horké linky udržovala vojenská i mocenská rovnováha Spojených států a Sovětského svazu. Platilo se na ni nadvládou supervelmocí v jejich sférách vlivu: obě argumentovaly tím, že s jdu do role strážce nenařaditelnosti vlastních sfér vlivu tlačeny, protože ztráta kterékoliv části by znamenala změnu globální. Stále více lidí, skupin, národů a států pak začalo chápat, že vzájemné znehybnění velmocí dává šanci větší suverenitě. Lineární, dvoumocenský svět musel ustupovat světu pluralitnímu. Tento proces dnes prožíváme.

Československý zápas o suverenitu a jeho potlačení v r. 1968 fungovaly jako jeden z posledních uvědomovacích faktorů. Vzájemná aktivizace americké a čínské politiky, ale i jiné jevy, začaly právě na podzim 1968. Jak to formuloval Le Monde, ve Washingtonu přestali věřit na liberalizaci SSSR a Čína se uvědomila, že SSSR nemusí vždy jen hrozit. Už třímocenský svět je pluralitní. Je tu vždy někdo třetí, kdo se dívá zbývajícími dvěma do hry. Ale jeho existence je důležitá především tím, že ruší tradiční vazby, tradiční argumenty a závazky a bude se v něm

lépe dařit dalším odstředivým silám, usilujícím o větší nezávislost a suverenitu. Brzy to nebude už svět tojmocenský; emancipace Japonska a západní Evropy je na dosah a po nich přijdou další. Nová situace zasahuje citelně obě hlavní mocnosti, Spojené státy prožívají dolarovou krizi, ve Vietnamu ztrácejí všechno i reputaci. Latinskou Ameriku zachvacuje už i oficiální antiamerikanismus a nejen v Chile nebo Peru a Washington musí pozorovat symbolické vzpoury Islandu a Malty. Avšak už dnes je očividné, že USA - přestože se neřídí nejpokrokovějším, vědeckým atd, učením, na něž byl v SSSR degradován marxismus - pochopily lépe, že pro ně bude výhodnější přizpůsobovat se včas, s náskokem a tak, aby se do nového uspořádání lépe začlenily, byly od začátku jeho aktivními spolutvárci a mohly tak z něho účinněji těžit. Sovětská reakce na nový vývoj je značně rozpačitá. Moskava nemůže odmítnout americko-čínská vyrovnání, které dvacet let požadovala. Stačí ji však nervy jen na prohlášení, že konec izolace Číny nevadí, nevadí ani Nixonova cesta, vždyť i sovětsí státníci cestují a jednají, jen kdyby... Kdyby se vyjařuje různě. Jednou jako možnost "zákulisního komplotu na účet národů bojujících s imperialismem" /jen se záměnou jedné veličiny přebírá Moskva čínské obvinění o americko-sovětském komplotu/. Jindy se dokazuje, že americko-čínské sblížení je motivováno především antisovětismem obou stran. A to je z jednoho hlediska pravda: protože - a to platí pro celou sovětskou /či velkoruskou/ politiku - antisovětské je všechno co neposiluje velmocenské postavení SSSR.

Z toho plyne, že sovětská reakce na novou situaci je převážně obranářská. Uzákonování nehybnosti na XXIV. sjezdu KSSS, teze o boji proti pravému a levému nebezpečí /vtipně to formuloval R. Selucký, když napsal v Pelikánových Listech, že: "Sovětský sjezd označil za hlavní nebezpečí jakékoli reformy systému, je ovšem dost špatným předpokladem úspěch v okamžiku, kdy svět se dal do pohybu. Neúspěchy přitom varují: Čína, rostoucí rozdíl mezi americkou a sovětskou ekonomikou, prohraný závod o Měsíc, československá a polská krize, Rumunsko, prohraná válka na Středním východě, masakrování sudánských komunistů sovětskými zbraněmi za podpory Sadáta, Kádafiho, likvidace prosovětsky orientovaných egyptských politiků poté, co Sadát podepsal s Podgorným smlouvu o přátelství atd., bez ohledu na pořadí. Akanemik Sacharov s kolegy poskytl politbyru dost argumentů o tom, že nedoujde-li k reformám, stane se Sovětský svaz do 80tých let druhořadou velmocí. Kde by se mělo vše rozhybat, vše se petrifikuje. Kdysi Dulles zadržoval komunismus, dnes vyhláňuje Brežněv doktrinu omezené suverenity socialistických zemí. Sověti proti termínu protestují. Ale za co označit stav, kdy stát nemůže rozhodovat o své zahraniční, vojenské, ekonomické a vnitřní politice bez souhlasu jiného státu? Jediná smlouva, podepsaná v tomto duchu je příznačně smlouvou československo-sovětskou. Rumunsko odmítlo a model se nehodil zatím ani u jiných členů Varšavské smlouvy. Je použitelný pouze tehdy a pouze tam, kdy a kde se suverenita už ani nepředstírá.

S nostalgií ze starých zašlých časů sovětská politika vystupuje s argumentem: teze rozdělení světa na dvě supervelmoci je nepřídání, staví do jedné roviny kapitalismus a socialismus. Jenže měřítko pro příslušnost ke světu míru, socialismu, pokroku, práce atd. - jak se tomu říkalo koncem 40-tých a počátkem 50-tých let, nebylo objektivní ani tehdy, kdy je všichni uznávali. A protože jím byla vůle Sovětského svazu, tedy faktor subjektivní, ztratilo platnost v okamžiku, kdy je jiný subjekt odmítl. Dnes se jen málo subjektů uznává. Vyubcování Jugoslávie v roce 1948 znamenalo těžkou krizi i pro jugoslávský lid. Dnes by vyubcování z tábora doprovázely nespoutané lidové slavnosti. Z někdejší jednoty mocenského, politického a ideologického vlivu "vlasti socialismu" zbylo jen málo. A protože Moskva vždy požadovala, aby její nadvláda byla uznávána bezpodmínečně a ve všech detailech - od postojů k odzbrojení po postoj k pravidlům ping-pongu i její mocenský vliv na politické uspořádání se může uplatnit jen tam, kam může poslat tanky. Šlo obsadit Československo,

nikoli Čínu. Sovětský svaz je tedy čím dál tím méně vůdcem světového hnutí, Mekkou komunismu. Je jednou ze dvou supervelmocí, šestinou zemského povrchu, zemí s 250 miliony obyvatel, vojenskou a hospodářskou silou. Čím méně to v Moskvě chápou, nebo odmítají uznat, tím ry chleji se ztrácí jejich ideový vliv a oslabuje i mocenské pozice. Charakteristický je v tomto smyslu postoj k Rumunsku. Vytváří se prý osa Bukurešť - Bělehrad - Tirana a prý pod čínskou patronací. Vytváří se a vytvoří-li se, pak proto, že tyto země se budou cítit natolik ohroženy, že jim jiného nezbude. Letní manévry kolem téměř celého Rumunska měly rumunské velení znervosnit a dodávat odvahu případným kádrům dělnicko-rolnické vlády. Současně krymská porada generálních tajemníků soc. zemí poslala rumunskému ÚV dopis, podobný varšavskému. Zatím se dohodli, že nebude zveřejněn. Obávají se, že Rumunsko s Jugoslávií v zádech a otevřenou čínskou podporou /Mařv telegram z 23. srpna/ by se mohlo osamostatnit zcela. Jak dlouho však lze takovou hru hrát bez osudových důsledků? Z těchto problémů se sovětská politika nesnaží nalézt východisko v pochopení, že role velmocí se změnila, že stoupence už není možné získávat a udržovat jen rozkazy a silou. Například východoevropské země by jistě přijaly uspořádání, v němž by se zavázaly být vojenským nástupišťem proti SSSR a poskytly by záruky - ať už podobné finským nebo v rámci dohodnutého evropského systému. Nepochybně by při tom zachovali i socialismus, byť transformovaný, vlastní, neimportovaný, nestalinský. Akce sovětské politiky však směřují jinam. Lze stěží něco namítat proti návrhu sovětské konference o odzbrojení, proti šestám Brežněva, Kosygina, Podgorného a dalších státníků po světě, proti dohodě o Berlíně nebo konferenci o evropské bezpečnosti. Není dokonce nutné sovětské ústupky v Berlíně, kde všechny problémy byly řešeny v rozporu s předchozími sovětskými postoji vykládat jako porážku, protože rozumný postoj není porážkou ani tehdy, kdy minulé postoje rozumné nebyly. Jenže to všechno není ~~parázkou~~ zatím nižším než snahou dokázat, že se nic neděje, že SSSR je v diplomatické ofenzivě, i když cíle této ofenzivy jsou nám neznámé nebo neexistující. Co má dohodnout třeba evropská konference? Rozšíření obchodu? Nic? Uznání sovětského práva na nadvládu ve východní Evropě a neutralizaci Evropy západní? Nemá-li být propagandistickým blufem, měla by se dohodnout na stažení všech cizích vojsk, pásmech beze zbraní, snížení stavu armád na labsko-šumavském předělu. To však znamená přeorganizovat Evropu, zpochybnit rozdělení Německa, zastrašit stalinisty východní Evropy a povzbudit síly, odmítající sovětskou nadvládu. Bylo by zřejmě jen vyvoláváním nových a před časných iluzí o sovětském vývoji, kdybychom si mysleli, že éra možných dobrých sousedských vztahů je tak blízká, že sovětská politika chápe reálné ~~představy~~ perspektivy, výhodné i pro ni. Čas však neúprosně běží a ponechává vzadu ty, kdo nechápou mnohorozměrnost nového světa, ve kterém už nestačí nabízet sílu a brát za ni všechno. Ani ve světovém socialismu není už mohopol na pravdu. Alternativ je mnoho. Zvláště proto, že nelze žádnou z nich utajit a už jen málokerou lze umlčet.

S P R A V E D L N O S T

24 PODPISŮ PROTI VĚZENÍ ŠKUTINY

Skupina 24 občanů zaslala generálnímu prokurátorovi dopis s tímto textem: Pane generální prokurátore, koncem června t.r. v posledním půlroce již po druhé stál před soudem bývalý redaktor Čs. televize, novinář a publicista Vladimír Škutina. Naše sdělovací prostředky věnovaly oběma procesům kusou úřední zprávu se strohým výčtem paragrafů a výměrou trestů; jakoby již bylo v civilizované společnosti této civilizované doby zcela běžné, konfrontují-li se n á z o r y nikoli jiným názorem, ale soudním tribunálem, a to dokonce dostatečně po dvou či třech letech. A ve Škutinově případě - i když, bohužel, není ojedinělý - jde právě o takovou paradoxní konfrontaci.

Vladimír Škutina byl nejprve v únoru t.r. odsouzen za n a p s á n í dvou synopsí, vyjadřujících jeho vlastní pohled na danou historickou etapu. Za nic víc než právě napsání těchto dvou textů odsouzen nebyl, protože ani

jeden z nich nebyl v žádné formě zveřejněn. Odvolací řízení bylo bezvýsledné.

1. července t.r. byl Vladimír Škutina souzen znovu, a to v Hradci Králové. Zatímco v Praze byl souzen za to, co napsal v letech 1969-70, zodpovídal se v Hradci z toho, co řekl o rok dříve - v letech 1968-69. Škutina byl v průběhu hradeckého líčení viněn a souzen za to, že v letech 1968-69 měl své vlastní politické názory, které také veřejně promnesl. Bylo to v době, kdy v ČSSR existovala svoboda slova a svoboda tisku. V posuzované době vyjadřovaly podobné názory veřejně a denně miliony lidí na schůzích a besedách v továrnách a úřadech. Vyjadřovali je novináři a publicisté, vědci a spisovatelé, tisíce veřejně činných, nevyjímaje politiky ve vysokých a nejvyšších funkcích. Stačí zalistovat v archivních výtiscích tisku té doby, aby to bylo zcela jasné. Nyní byl za stejné názory ve stejné době odsouzen český novinář, a to nepodmínečně k padesáti měsícům žaláře v druhé nápravné skupině.

Vladimír Škutina nic neorganizoval, neúčastnil se ničeho, co by se dalo označit jako spiknutí, a ani žaloba se mu nepokusila nic takového podložit. Škutina se dopustil jen jednoho: měl své názory a vyslovoval je nahlas. Když byl poprvé soudně obviňován v létě 1969, byl v zahraničí a mohl tam zůstat. Dobrovolně se však vrátil, aby se před soudem hájil. A soud Československé socialistické republiky ho přesto - a jen za názory - odsoudil na čtyři roky a dva měsíce.

S ohledem na posuzované provinění by to byl skandální rozsudek i v dnešním Španělsku nebo Itálii, a kdyby tam takový rozsudek byl vynesena, naše sdělovací prostředky by jej jistě ostře kritizovaly. Škutinův případ je však nepohoršil ... V době rakousko-uherské moharchie se i tzv. urážka majestátu trestala čtyřiceti osmi hodinami vězení. Po šedesáti letech máme místo majestátu deklarovanou rovnost občanů, před zákonem, ale jaká je praxe? Jedněm se pro veřejné tupení a hanobení nesouhlasících občanů dává k dispozici čas na televizních obrazovkách a o autorech těchto pořadů se píší pochvalné články, zatímco na druhé čeká za pravdivé vyslovení vlastního a zdůvodněného přesvědčení soud a vězení, nebo aspoň perzekuce ve formě existenčního postihu. Za otevřenou účast na veřejných věcech, zaručenou zákony a ústavou této republiky, udělil královéhradecký soud bezmála osmisetnásobný trest ve srovnání s tím, jaký udělovala stará moharchie za dokázané znevážení panovníka. "Pokrok" je v tom, že na rozdíl od starého mocnářství není dnes dovoleno ani jedněm novinářům, aby se nad tím pozastavily. Stanovisko sdělovacích prostředků smí být jednoduše souhlasné. Z minulosti je známo, že stejně souhlasné je pak toto stanovisko i tehdy, kdy se takový soud či rozsudek dodatečně uzná jako omyl nebo přehmat.

V ohlasu se svým svědomím a přesvědčením sledoval Vladimír Škutina svou činností jenom zájem své vlasti. I když nebyl členem žádné politické strany, v letech 1968-69 až do svého zatčení ze všech sil podporoval politiku zákonného vedení státu a komunistické strany. Spolu s naprostou většinou občanů této země věřil, že je možné a nutné spojit veřejné vlastnictví výrobních prostředků s demokratickým politickým systémem. Věřil, že lid této země je schopen sám bez cizích vlivů a zásahů řešit své vlastní domácí záležitosti. Usiloval o to, aby svobody zakotvené v ústavě, nezůstávaly jenom na papíře a nebyly svévolně oklešťovány dodatečně byrokraticky vyhlášenými normami. Jeho postoje byly pokrokové, demokratické, socialistické, lidsky statečné a čestné v souladu s nejlepšími tradicemi českého novinářství. Škutina neměnil oportunisticky své názory ani v době, kdy už to mnozí považovali za vhodné. Hovoří a jedná v souladu se svým přesvědčením i ve vazbě a před soudem, a to bez ohledu na své podloměné a stále se horšící zdraví. V době zatčení vážil Vladimír Škutina 85 kg. Ve dnech posledního procesu měl o dvacet kilogramů méně, avšak předtím vážil jenom 53 kilogramy, přestože nedržel hladovku. Trpí chronickými poruchami slinivky břišní, což ho i na svobodě nutilo ke specifické životosprávě. Kromě toho se u něho občas projevují následky dlouhodobého bezvědomí po úrazu z dřívější doby, a to jmenovitě poruchami vestibulárního systému /závratě/ a stavy vážné deprese. Škutina navíc jako člověk citlivé psychické konstituce trpí vážným vězenským komplexem a nesvobodu

mimořádně těžce snáší. Jeho zdravotní stav se viditelně zhoršuje. K hra-
deckému soudu byla přivezena troska člověka, kterého jsme znali. Každý, kdo
nese odpovědnost za jeho dnešní postavení, by měl znát nejen tuto situaci,
ale i její možné následky. Vladimír Škutina je významný televizní tvůrce,
nejednou oceněný i nejvyššími soutěžními poctami včetně cen na mezinárod-
ních televizních festivalech, m.j. i v Montreux. Ještě v dubnu 1969 dostal
Vladimír Škutina hlavní cenu čs. ministerstva kultury za pořad "Jsme s vámi,
buďte s námi", v němž se ostatně tlumočily postoje, za něž byl nyní Škutina
odsouzen na padesát měsíců vězení. Tyto postoje, pane generální prokuráto-
re, jsou nesporně chráněny ústavou republiky a také Mezinárodním paktem
o občanských a politických právech, k němuž jsme přistoupili. V uvedeném
paktu, článek 19, odst. 1 a 2 se praví: "Každý má právo na svobodu projevu;
toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace
a myšlensky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo
tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmikoli jinými prostředky podle
vlastní volby".

Požadujeme proto revizi Škutinových procesů, a to před nezájatým soudem,
který se bude řídit jenom zákony, jež jsou v souladu s ústavou republiky
a jí garantovanými občanskými právy. Před soudem, který bude skutečně
veřejný. Žádáme okamžité propuštění Vladimíra Škutiny do civilní léčebné
péče, kterou nutně potřebuje.

Je věcí naší národní cti, abychom ani v této těžké době nenechali v česko-
slovenském vězení bezdůvodně trpět nebo dokonce zemřít člověka, který se
nedopustil ničeho jiného, než že myslel, mluvil, cítil totéž, co takřka
všechn lid této země.

Tento protest proti vězení Vladimíra Škutiny a petici o jeho propuštění
podepsali tito občané ČSSR:

Stanislav Budín, Zdeněk Fořt, Jiří Hanák, inž. Jiří Hanzelka, Jiří Hoch-
man, doc. dr. František Janouch, Jiří Kantůrek, doc. dr. Luboš Kohout,
Karel Kyncel, akademik Ivan Málek, Kamila Moučková, dr. Vladimír Nepraš,
dr. Ludvík Pacovský, Luděk Pachman, inž. Antonín Petřina, Josef Smrkovský,
dr. Gertruda Sekaninová-Čakrtová, Ilja Šetlík, Čestimír Suchý, Věra Štovič-
ková, dr. Jan Tesař, Anna Tučková, Ludvík Vaculík a František Vodslon.

Žádáme Vás, pane generální prokurátore, abyste nám v době co nejkratší
sdělil, jaké kroky jste podnikl v zájmu co nejrychlejšího humánního řeše-
ní případu Vladimíra Škutiny. Za signatáře: Jiří Hochman v.r.

Arch s podpisy je uložen u našeho právního zástupce.

P.S. Kopii tohoto textu posíláme na vědomí a pokud jde o pracovníky sdělo-
vacích prostředků, se žádostí o zveřejnění, na tyto adresy:

Předsedovi federálního shromáždění, hlavnímu redaktorovi Rudého práva,
generálnímu ředitelům ČTK, Čs. televize a Rozhlasu, jakož i generálnímu
tajemníku MON.

Škutinovo odvolání projednával 16. září 1971 krajský soud v Hradci Králové

S výsledkem Vás seznámíme v příštím čísle. Petici 24 otiskl západoněmecký
liberální týdeník Die Zeit.

Rozsudek nad inž. B. Kubou /tři roky vězení / potvrzen

Nejvyšší soud České republiky zamítl odvolání ing. Bohumíra Kuby, který
byl 11.6.1971 krajským soudem v Ostravě odsouzen ke třem letům nepodmíněně
pro "podvracení republiky", ke ztrátě čestných titulů a vyznamenání a ke
ztrátě vojenské hodnosti. Od odsouzení V. Prchlíka je to nové svědectví,
že vládnoucí skupiny nedbá svých někdejších slibů, že za polednovou činnost
nebude nikdo trestán. O pokroku "konsolidace" směrem k 50. letům svědčí
nejen výše trestu, ale zejména odůvodnění rozsudků.

Ing. Kuba je trestán za to, že po vzoru pražského mítingu organizoval v N.
Jičíně míting podobný. Soud jej činí trestně odpovědným! / za projev dr.
Koliatha, tedy nikoliv za slova vlastní. K tomu obhajoba trefně poznamenala,
že by tedy měl být veden podobně k odpovědnosti účastník pražského mí-
tingu dr. Husák třeba za projev prof. Goldstückera. Trestním činem je v
nešním konsolidovaném Československu také iniciativa OV Sdružení partyzánů
Novém Jičíně a ing. Kuby za opětovné přejmenování Leninova náměstí na

náměstí Masyrykovo, přičemž měla být Leninovým jménem pojmenována nová výstavba města. Jako protikomunistický útok hodnotí soud i úvodní slovo ing. Kuby před jednou přednáškou. Uváděl všeobecně známá fakta o věznění, mučení a popravování nevinných lidí v padesátých letech. Při tom jak ing. Kuba uvedl, opíral se zejména o otřesné svědectví, které podával ve svých člancích dr. Husák. Jiným "trestným činem" bylo i stanovisko OV Sdružení partyzánu k 2.000 slovům, v němž požadovali odstoupení Indry a generála Kodaje. V obžalobě nechybí dnes již obvyklá tvrzení o nenávisti k obžalovanému k SSSR a urážkách nejvyšších představitelů strany a státu. Mimořádně přitěžující okolností byl i nikoli marxistický světový názor ing. Kuby. Tedy tři roky vězení v první nápravné skupině za názory a činnost, která se kryla s názory a činností milionů našich občanů.

OBŽALOBA NA JIŘÍHO HARCUBU

Obvodní prokurátor pro Prahu 6 JUDr. Vlastislav Jurka obžaloval učitele vysoké školy umělecko - průmyslové Jiřího Harcubu z trestného činu pobuřování podle par. 100 odst. 1., písm. C, odst. 3 písm. A tr. zákona, protože "v druhé polovině roku 1968 vypracoval převážně ve svém bytě ... návrh na pamětní medaili k 50. výročí ČSSR, jejíž rytina je ostře zahrocena proti spojeneckým nebo přátelským vztahům k jiným státům ..." atd. Medaili podle řádné smlouvy navrženou pro zástupce krajanských spolků v Chicagu vypracoval Jiří Harcuba pod bezprostředním vlivem 21. srpna tak, že na líci je postava klečící ženy, která svým tělem chrání lipvou ratolest a do zad ženy míří 5 bodáků. Mezi dvěma je propleten had. Nalevo je letopočet 1918, vpravo mezi bodáky 21.8.1968. Na rubu je starý státní znak s nápisem Pravdy vítězí. To vše prokurátor uvádí, aby dokázal, že autor dal "najevo svůj nepřátelský postoj k našemu socialistickému společenskému a státnímu zřízení právě tak jako svůj nepřátelský postoj k našemu nejlepšímu spojenci a příteli SSSR". Za zvláště přitěžující okolnost prokurátor považuje fakt, že "trestná činnost byla provedena kovovou medailí pobuřujícího obsahu, tedy předmětem dlouhodobé existence a trvalého charakteru, nutno proto dospět k závěru, že byla spáchána podobně účinným způsobem jako je kupř. tisk, film, rozhlas a podobně". Zvláštní "právní" podtext má i argument, že býval členem výboru KSČ a bylo tedy jeho povinností, aby se řádně orientoval. Serii perliček zcela směšných, kdyby nešlo o hrozbu vězení pro zcela nevinného umělce, který vyjádřil svůj umělecký názor a politický postoj - a zato se u nás přece nesoudí, jak tvrdí mužové režimu - doplňuje další. 113 kusů medaile rozdál členům České filharmonie její předúnorový šéf a jedn z předních světových dirigentů Rafael Kubelík v srpnu 1969 ve Švýcarsku. "Jakmile ovšem obdarování zjistili", píše prokurátor, "že se jedná o medaile závadného charakteru, odevzdali je na našem zastupitelském úřadě". Pravda je ovšem jiná: Členy Filharmonie stíhali "průvodci" celý večer a až do rána, aby jim ani jedna medaile neunikla. Protože jednu se někomu podařilo neodevzdat, prohledali při celní kontrole i hudební nástroje. Aniž byl Jiří Harcuba zatím souzen, první trest již dostal - vyhodili ho z Vysoké školy umělecko - průmyslové. Nepomohl mu ani dělnický původ, ani to, že ze sklářského dělníka a rytce se stal naším předním odborníkem a vedoucím vysokoškolské dílny pro rytí skla. Jiří Harcuba se kromě toho věnoval medailérství a je nejen autorem pronásledované mince, ale také kovové pětikoruny, na níž je jeho jméno vyraženo. Žaloba na Jiřího Harcubu je z právního hlediska těžko udržitelná. Právě tak byly neudržitelné žaloby jiné.

ZE SPOLEČNOSTI

Havlínova taktika. Nový ministr školství, zodpovědný mj. za strahovské události na podzim 1967, kdy jako vedoucí odd. ÚV dal příkaz bít studenty, již projevil v soukromí svůj názor: "Strčili jsme jim do toho nos a budeme jim ho máčet tak dlouho, dokud neskrotnou. Čtyřicátníci v zájmu zachování své existence nakonec poleví a mladí v zájmu kariéry k nám

sami příleží. Potom si je budem moci vodit jako pimprlata, jak a kam budem chtít". Jen abyste se toho dočkal, pane ministře, ve funkci!

Nepolapitelný Karel Boček, generální reditel Uranových závodů, který v červenci uprchl z vyšetřovací vazby, podle zahraničních zpráv z 11. srpna unikl a požádal o asyl v NSR. Na tiskové konferenci vysvětlil proč, ale pochopitelně neuvedl, jakou cestou se dostal ven.

Maruška Kudeříková, mladá dívka, která za nacistické okupace položila život za svobodu své země, se nyní často připomíná v oficiálním tisku. Natáčí se o ní také film. Maruška si pozornost zaslouží. Oficiální místa však mlčí o tom, co se stalo s lidmi, připomínanými ve vydané korespondenci /Zlomky života a smrti/. Nehodí se jim napsat, že Jula Karmarič, který Marušku přivedl do hnutí, byl jako pravičák vyloučen z KSČ a že její bratr, naposledy činný na Vysoké škole zemědělské v Suchdole, byl vyhozen z KSČ i ze zaměstnání. Kdyby se Maruška dožila, jaký by byl její úděl?

Dobromil Ječný dlouholetý šéf diplomatického protokolu MZV, autor breviáře moderního člověka, byl po mnohaleté činnosti propuštěn ze služeb ZAMINI. nemohl dlouho sehnat místo. Nyní pracuje jako trafikant na Plzeňské třídě poblíž Klamovky.

INDEX se jmenuje nové nakladatelství NS⁴, které chce vydávat knihy čs. autorů, žijících doma i v zahraničí. Mezi prvními tituly jsou: Gabriel Laub /Hamburk/: Nahý císař, Ladislav Mňačko /Víděň/: Súdruh Prášil, Radoslav Selucký: Východ je východ, postřehy o životě mezi Labem a Usuri, Karel Kryl /Mnichov/: Songy. Z domácích autorů je hlášen Jelení brod od Jiřího Hochmana a Čs. skutečnost 1968-70, kterou napsal ~~zs.~~ přední čs. politolog pod pseudonymem Antonín Ostrý. Z literatury sovětské je hlášen Amalrikův pamflet: Dožijete se SSSR roku 1984? Vydavatelé ohlásili, že čekají na rukopisy také z vlasti.

Kostel v Senetářově je nejmodernější stavba tohoto druhu v Československu. Na jeho výzdobě se podílel třemi obrazy také známý pražský malíř Medek. Kostel je však i po vysvěcení uzavřen. Otevírá se jen každou třetí neděli, kdy v něm smí sloužit mše.

Pavol Ličko redaktor Kulturního života, odsouzený koncem června 1971 na 18 měsíců, nebyl propuštěn z vězení po odpykání poloviny trestu a je nadále vězněn.

Elmar Klos a Ewald Šorm byli propuštěni z filmové fakulty. Klos byl profesorem a Šorm odborným asistentem na katedře režie.

Profesor Jaroslav Klofáč přední český sociolog po propuštění ze sociologického ústavu nenašel dlouho zaměstnání a musel nastoupit jako pomocný topič v závodě Mitas. Pro padesátiletého muže po dvou infarktech to bylo přílišné zatížení. Buďte muset do invalidního důchodu. Další oběť persekuce české inteligence.